

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/9/2017
Identifikačné číslo spisu: 8014200640
Dátum vydania rozhodnutia: 10.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8014200640.5

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci žalobcu: W. M. E. - ART MEDIA, so sídlom Bardejovská 220/2 Svidník, právne zastúpený JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, Prešov, proti žalovanej: Sociálnej poisťovni, ústredie v Bratislave, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, za účasti: F. V. F.ú, bytom D. V. XXX, XX XXX D., B. L., právne zastúpený JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, Prešov, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej číslo: 34-2/2014-BA zo dňa 21. februára 2014, o kasačnej sťažnosti žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/43/2014-74 zo dňa 7. decembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/43/2014-74 zo dňa 7. decembra 2016 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej číslo: 34-2/2014-BA zo dňa 21. februára 2014 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobcovi priznáva voči žalovanej právo na náhradu trov konania pred správnym súdom a právo na náhradu trov kasačného konania v rozsahu jednej pätiny.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 2S/43/2014-74 zo dňa 7. decembra 2016 zamietol žalobu podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej číslo: 34-2/2014-BA zo dňa 21. februára 2014 v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník. Náhrade trov konania rozhodol podľa § 167 a nasl. SSP nepriznal.

2. Preskúmaním zákonnosti postupu a rozhodnutí správnych orgánom mal správny súd za preukázané, že Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník ako správny orgán príslušný podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod I

zákona číslo 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) v spojení s § 210 ods. 1 citovaného zákona vydala dňa 3. októbra 2013 pod číslom 5427-11/2013-SK rozhodnutie, ktorým F. V. F. (žalobca 2/) nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa W. M. E. - ART MEDIA (žalobca 1/) od 1. decembra 2010 podľa slovenskej legislatívy. Na odvolanie žalobcu 1/ Sociálna poisťovňa, ústredie ako odvolací orgán (žalovaná) podľa § 218 ods. 2 zákona o sociálnom poistení rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila. Správne orgány tak rozhodli na základe vykonanej kontroly Sociálnou poisťovňou, pobočkou Svidník dňa 12. marca 2013 zameranou na preverenie registrovaného sídla žalobcu - účastníka konania a reálneho výkonu činnosti zamestnancov účastníka konania na území SR. Z výsledkov kontroly vyplýva, že sídlo žalobcu uvedené vo výpise zo živnostenského registra nespĺňa základné kritériá registrovaného sídla spoločnosti. Na základe výsledkov kontroly dospel správny súd k záveru, že sídlo žalobcu uvedené vo výpise z obchodného registra nespĺňa základné kritériá sídla spoločnosti a zároveň konštatoval, že žalobca 1/ síce predložil formálne doklady, ako pracovnú zmluvu, mzdový list, výplatné pásky a evidenciu dochádzky, ale nepredložil doklady preukazujúce reálny výkon práce F. V. F., z ktorých by bolo zrejmé, že tento zamestnanec vykonával prácu na určenom mieste. Za správne preto považoval závery kontrolného orgánu, ktorý dospel k záveru, že zamestnancom účastníka povinné nemocenské, povinné dôchodkové a povinné poistenie v nezamestnanosti na území SR v období od 1. decembra 2010 nevzniklo. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník tak vyplýva, že zamestnancom žalobcu nevzniklo povinné poistenie podľa Slovenskej legislatívy ani ku dňu 30. apríl 2011, ktorý dátum bol deklarovaný v registračnom liste - odhláske ako dátum zániku poistenia zamestnanca.

3. Správny súd preskúmal zákonnosť rozhodnutia žalovanej podľa § 172 až § 225 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorú právnu úpravu citoval, postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku orgánov a podľa čl. 11 ods. 1 a 3, čl. 13 ods. 1 a 3, Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 833/2004 z 19. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia z dôvodu súbehu poistení zamestnanca žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby vykonávajúcej takúto činnosť v odlišných členských štátoch. Poľská inštitúcia ZUS v Jasle v súlade s článkom 16 (2) nariadenia (ES) č. 987/2009 informovala dňa 7. decembra 2012 v liste č. 130000/A1/2012/UBS, ktorého prílohou bolo aj Potvrdenie o právnych predpisoch sociálneho zabezpečenia, ktoré sa vzťahujú na držiteľa podľa Nariadenia EÚ 883/04 a 987/09 (PD A1), že (zamestnanec žalobcu) F. V. F. od 1. decembra 2010 do 30. apríla 2011 podlieha právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky. Žalovaná s uplatňovaním legislatívy Poľskej republiky súhlasila.

4. Správny súd vzhľadom na zistenia v predmete súdneho prieskumu konštatoval, že jednou z rozhodujúcich skutočností na určenie miesta výkonu činnosti, a teda aj na posúdenie určenia príslušnosti k právnym predpisom sociálneho zabezpečenia je určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania. Ak osoba pracujúca vo viacerých členských štátoch nevykonáva podstatnú časť činnosti v členskom štáte bydliska, uplatňujú sa právne predpisy členského štátu, v ktorom má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania. Síce termín registrované sídlo alebo miesto podnikania v základnom alebo vykonávacom nariadení nie je vymedzený, Súdny dvor na základe prípadu Planzer Luxembourg Sarl C-73/06 vypracoval termíny, na základe ktorých je možné určiť registrované sídlo alebo miesto podnikania zamestnávateľa. Podľa názoru Súdného dvora určenie miesta sídla hospodárskej činnosti predpokladá zohľadnenie súhrnu faktorov, medzi ktorými sa v prvom rade nachádza sídlo, miesto ústredia, miesto stretnutia riadiacich osôb spoločnosti a miesto, obvykle totožné, v ktorom sa rozhoduje o všeobecnej podnikovej politike. Ďalšie faktory ako napríklad bydlisko riadiacich osôb, miesto podnikania valného zhromaždenia, miesto uloženia právnych a účtovných dokumentov a miesto hlavného priebehu finančných činností, najmä bankových sa môžu zohľadniť tiež. S poukazom na uvedené správny súd dospel k záveru, že registrované sídlo alebo miesto podnikania môžu byť teda uznané po splnení určitých podmienok. Tieto kritériá skúma inštitúcia v mieste bydliska na základe dostupných informácií alebo v úzkej spolupráci s inštitúciou v členskom štáte, kde má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania. V rámci skúmania predmetných skutočností je potrebné preukázať miesto, kde má zamestnávateľ registrované sídlo a správu, dĺžku obdobia od zriadenia zamestnávateľa v členskom štáte,

počet administratívnych zamestnancov pracujúcich v sídle, miesto, kde uzatvorená väčšina zmlúv a podobne. V prípade, že zamestnávateľ nespĺňa podmienky registrácie sídla alebo miesta podnikania, nemôže sa na zamestnancov uplatňovať legislatíva štátu, v ktorom má zamestnávateľ registrované sídlo alebo miesto podnikania, čo je vzhľadom na výsledky kontroly aj predmetný prípad.

5. Po preskúmaní rozhodnutí správnych orgánov z dôvodov uvedených v žalobe správny súd dospel k záveru, že vo vzťahu k žalobcovi subjektívne práva porušené neboli, pretože v žalobe je namietané porušenie subjektívnych práv (zamestnanca žalobcu) F. V. F.. Postup žalovanej bol v súlade so zákonom, preto žalobu žalobcov ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

6. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 167 SSP a s poukazom na neúspešnosť žalobcom náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

II.

7. Proti rozsudku správneho súdu podali v zákonnej lehote žalobca a F. V. F.ú, kasačnú sťažnosť pre nesprávne právne posúdenie veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Navrhli, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne, aby ho zmenil a priamo zrušil rozhodnutie žalovanej v spojení s rozhodnutím prvostupňového orgánu verejnej správy a priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100%.

8. V dôvodoch kasačnej sťažnosti zdôraznili, že v priebehu administratívneho konania došlo k porušeniu viacerých subjektívnych práv žalobcu, najmä pokiaľ ide o spravodlivý proces, ktorý zahŕňa aj právo na zákonné administratívne konanie, právo na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy a právo na dodržiavanie základných zásad správneho konania. Osobitne došlo na strane žalobcu k porušeniu jeho subjektívneho práva vlastníť majetok, práva na slobodnú voľbu povolania a práva podnikat' a dosahovať zisk z podnikateľskej činnosti na území Slovenskej republiky. Žalobca totiž v dôsledku napadnutých rozhodnutí orgánov verejnej správy nemôže zamestnávať zamestnancov, o prácu ktorých má záujem, pretože títo nebudú môcť byť riadne sociálne a zdravotne poistení na území Slovenskej republiky. Neobstojí ani odôvodnenie rozsudku správneho súdu, podľa ktorého sa žalobca 1/ domáhal porušenia iných ako svojich subjektívnych práv, konkrétne subjektívnych práv svojho zamestnanca F.. S poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžso/ 60/2015 zo dňa 28. septembra 2016 boli toho názoru, že právny názor krajského súdu o tom, že nedošlo k porušeniu subjektívnych práv žalobcu je nielen nesprávny, ale je aj v rozpore s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR.

9. Žalobca a (zamestnanec) F., v kasačnej sťažnosti namietali aj výkon kontroly u žalobcu, na základe záverov, ktorej dospela žalovaná k záveru o tom, že zamestnanec nespĺňa podmienku reálneho výkonu činnosti na území Slovenskej republiky. Namietali nesúlad s postupom žalovanej upraveným v § 195 zákona o sociálnom poistení a tvrdili, že táto si nevyžiadala od žalobcu doklady, nepristúpila k výsluchu zamestnancov ani k inému spôsobu preverenia tvrdení žalobcu. Napriek riadnemu zisteniu skutkového stavu veci žalovaná pristúpila k nezákonnému prejudikovaniu svojich rozhodnutí o tom, že zamestnanci žalobcu a ďalších zamestnávateľov nepodliehajú slovenským právnym predpisom.

10. Žalobca zotrval na svojich tvrdeniach o nedodržaní zákonnej lehoty na rozhodnutie (§ 210 ods. 1 a 3 zákona o sociálnom poistení) a na porušení princípu rovnakého zaobchádzania.

III.

11. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila písomne. S dôvodmi uvedenými v kasačnej sťažnosti nesúhlasila a navrhla rozsudok správneho súdu potvrdiť.

12. Pri posudzovaní reálneho výkonu činnosti žalovaná vychádza napr. aj z dohodnutých podmienok. V tejto súvislosti poukázala na to, že počet hodín, ktoré majú zamestnanci za mesiac odrobiť a k tomu

prislúchajúca mzda za vykonanú prácu vzbudzujú odôvodnené pochybnosti o rentabilnosti, keďže zamestnanci dochádzajú z Poľskej republiky na územie Slovenskej republiky individuálne. To, že výkon práce musí byť reálny je obsiahnuté priamo aj v čl. 13 (3) nariadenia. V neposlednom rade žalovaná poukázala aj na článok 3 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, podľa ktorého od osôb, na ktoré sa uplatňuje základné nariadenie sa vyžaduje, aby dotknutým inštitúciám postúpili informácie, dokumenty alebo podporné doklady, ktoré sú potrebné na posúdenie ich situácie alebo situácie ich rodín, na určenie alebo zachovanie práv a povinností a na určenie uplatniteľných právnych predpisov a ich povinností, ktoré z nich vyplývajú. To, že žalobca 2/ bol vyradený zo systému sociálneho poistenia v Slovenskej republike neznamena to, že nie je poistený ani v jednom členskom štáte, ale naopak, stále podlieha poľskej legislatíve.

IV.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť žalobcu prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že v danej veci neboli splnené zákonné podmienky pre zamietnutie žaloby.

14. Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve. 14. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým tento postupom podľa § 190 SSP žalobu žalobcov 1/ a 2/ zamietol.

15. Z obsahu spisov kasačný súd zistil, že preskúmaným rozhodnutím žalovaná potvrdila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník, ktorým táto rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a/ prvý bod zákona o sociálnom poistení a na základe článku 11 (1) a 13 (1) základného nariadenia vo veci nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti tak, že zamestnancovi žalobcu F. nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti od 1. decembra 2010 podľa slovenskej legislatívy.

16. Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 2S/43/2014-39 zo dňa 17. apríla 2015 žalobcu 1/ zamietol a konanie o žalobe (pôvodne) žalobcu 2/ zastavil. Najvyšší súd Slovenskej republiky na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ rozsudok krajského súdu v Prešove zo 17. apríla 2015, č.k. 2S/43/2014-39, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 2S/43/2014-70 zo dňa 1. decembra 2016 návrh F. V. F. zo dňa 16. februára 2015 na vstup do konania podľa § 92 OSP zamietol. V bode 2 odôvodnenia uznesenia krajský súd dôvodil tým, že menovaný zamestnanec žalobcu bol do konania pribratý podľa § 250 ods. 1 OSP. Napriek uvedenému konštatovaniu krajský súd nedopatrením v písomnom vyhotovení rozsudku zo dňa 7. decembra 2016 F. V. F. označil za žalobcu 2/.

17. V procese posudzovania zákonnosti rozsudku krajského súdu, napadnutého kasačnou sťažnosťou žalobcu, kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd už neopakuje a súčasne na ne poukazuje. 17. Podľa § 210 ods. 1 zákona o sociálnom poistení organizačné zložky Sociálnej poisťovne vydávajú rozhodnutia vo veciach uvedených v § 178 ods. 1 písm. a/ a v § 179 ods. 1 písm. a a b/.

18. Podľa § 6 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je nemocensky poistená, dôchodkovo poistená alebo poistená v nezamestnanosti podľa tohto zákona.

19. Pravidlá určujúce príslušnosť k systému sociálneho zabezpečenia osôb vykonávajúcich činnosť v štátoch Európskej únie upravujú koordinačné nariadenia, Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady

(ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a jeho vykonávacie nariadenie č. 987/2009. Základné nariadenie v druhej hlave ustanovuje určenie príslušnosti právnych predpisov uplatniteľných na fyzické osoby vykonávajúce zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členských štátoch. V článku 11 ods. 1 uvedeného nariadenia Európsky parlament a Rada ustanovuje všeobecné pravidlo zakotvené v preambule tohto nariadenia, že osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu; tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou. V čl. 11 ods. 3 písm. a/ uvedeného nariadenia európsky zákonodarca stanoví, že s výhradou článkov 12 až 16 osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu. Pokiaľ fyzická osoba vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch sa určí príslušnosť právneho predpisu členského štátu EÚ podľa právnej úpravy ustanovenej v čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, v zmysle ktorého osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1 čl. 13.

20. Postup uplatňovania článku 13 základného nariadenia Európsky parlament a Rada ustanovuje v čl. 16 vykonávacieho nariadenia (č. 987/2009).

21. Od 28. júna 2012 nadobudlo účinnosť Nariadenie (ES) č. 465/2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) 883/2004 a uplatniteľnú legislatívu v prípade súbežného výkonu zamestnania v dvoch alebo viacerých členských štátoch upravuje podrobnejšie. Pri súbežnom zamestnaní v dvoch členských štátoch pre zamestnávateľov s registrovanými sídlami alebo miestami podnikania v odlišných štátoch sa skúma podmienka podstatného výkonu činnosti zamestnanca v jednotlivých členských štátoch. SZČO zvyčajne vykonávajúca činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, podlieha legislatíve štátu, v ktorom sa nachádza centrum jej záujmu, ak nemá bydlisko v jednom z členských štátov, v ktorých vykonáva podstatnú časť svojej činnosti. Podľa čl. 11 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady 833/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „základné nariadenie“) osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu.

22. Podľa § 11 ods. 3 písm. a/ základného nariadenia s výhradou článkov 12 až 16 osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu.

23. Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a/ základného nariadenia účinného do 27.06.2012 osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo viacerých členských štátoch podlieha právnym predpisom členského štátu bydliska, ak takáto osoba vykonáva podstatnú časť svojej činnosti v tomto členskom štáte, alebo ao zamestnaná vo viacerých podnikoch, alebo ju zamestnáva viacero zamestnávateľov, ktorým registrované sídlo alebo miesto podnikania je v odlišných členských štátoch. 49. Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

24. V zmysle citovaných článkov a v zmysle obsahu rozhodnutí správnych orgánov súd dospel k záveru, že pri súbehu poistení, v ktorých sa nachádza cezhraničný prvok je nevyhnutné určiť uplatniteľnú legislatívu, ktorá sa bude vzťahovať na dotknutú osobu, v súlade so základným a vykonávacím nariadením, ktoré koordinujú sociálne zabezpečenie. Závaznosť spolupráce medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia členských štátov EÚ európsky zákonodarca ustanovuje tiež v čl. 20 ods. 1 a 2 vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorého dotknuté inštitúcie sprostredkujú príslušnej inštitúcii členského štátu, ktorého právne predpisy sú na osobu uplatniteľné podľa hlavy II základného

nariadenia, nevyhnutné informácie potrebné na určenie dátumu, ku ktorému sa tieto právne predpisy stávajú uplatniteľnými, ako aj príspevkov, ktoré táto osoba a jej zamestnávateľ alebo zamestnávateľia sú povinní platiť podľa týchto právnych predpisov. Príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli určené ako uplatniteľné na osobu podľa hlavy II základného nariadenia, sprostredkuje informáciu o dátume, ku ktorému sa uplatňovanie právnych predpisov stáva účinným, inštitúcii určenej príslušným úradom členského štátu, ktorého právne predpisy sa na túto osobu naposledy vzťahovali.

25. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich z predloženého spisového materiálu kasačný súd zistil, že žalovaná tvrdila, že v zmysle zásad ustanovených v úvodnej časti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady číslo 883/2004 (základného nariadenia) je potrebné zabezpečiť, aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť. Inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahujú koordinačné nariadenia Európskej únie, majú povinnosť vzájomne sa informovať a spolupracovať, aby sa zabezpečilo riadne vykonávanie koordinačných nariadení. O skutočnostiach zistených na základe kontroly u žalobcu bola v súlade s článkom 76 ods. 4 základného nariadenia informovaná centrála poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS vo Varšave listom a poľská inštitúcia tieto skutočnosti akceptovala. Ďalej žalovaná uviedla, že postupom podľa článku 16 vykonávacieho nariadenia došlo medzi žalovanou a poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia k definitívnemu určeniu uplatniteľných právnych predpisov, ktoré aj žalovaná akceptovala.

26. Napriek uvedenému Sociálna poisťovňa konajúc a rozhodujúc podľa ustanovení zákona č. 461/2003 Z.z. v platnom znení preskúmanými rozhodnutiami vydanými v oboch stupňoch administratívneho konania určila, že príbratému účastníkovi konania V. ako zamestnancovi žalobcu nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy uplynutím od 1. decembra 2010.

27. Kasačný súd rozhodujúc o kasačnej sťažnosti konštatoval, že Veľký senát správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „veľký senát“) posudzoval otázky nastolené senátom 9S v rozsahu vymedzenom v uznesení sp. zn. 9Sžsk 22/2017 zo dňa 16. mája 2018, ktorým podľa § 22 ods. 1 písm. a/ SSP postúpil vec vedenú na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 9Sžsk/22/2017 na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu.

28. Kasačný súd, vychádzajúc z uvedeného a právnej úpravy ustanovenej v druhej hlave vykonávacieho nariadenia, ktoré ustanovuje určenie príslušnosti právnych predpisov uplatniteľných na fyzické osoby vykonávajúce zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členských štátoch a s poukazom na záver Veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 1Vs 1/2018 zo dňa 4. decembra 2018, ktorý rozhodol o otázkach rozhodujúcich pre posúdenie veci, že dohoda medzi inštitúciami dvoch alebo viacerých členských štátov EÚ podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia musí byť určitá čo do obsahu, ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a zároveň musí byť zachovaná v akomkoľvek formáte (napr. písomne, na elektronickom nosiči, atď.) a založená do spisu inštitúcie sociálneho poistenia členského štátu) v tomto prípade žalovanej konštatuje, že ani v danom prípade z dohody medzi Sociálnou poisťovňou a poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia nevyplýva, že k dohode o uplatniteľnej legislatíve poľského zákonodárstva došlo aj vo vzťahu k žalobkyni. Veľký senát posudzoval otázky nastolené senátom 9S v rozsahu vymedzenom v uznesení sp. zn. 9Sžsk 22/2017 zo dňa 16. mája 2018, ktorým podľa § 22 ods. 1 písm. a/ SSP postúpil vec vedenú na NS SR pod sp. značkou 9Sžsk/22/2017 na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. Veľký senát rozhodol o otázkach rozhodujúcich pre posúdenie veci nasledovne: odpoveď na 1/ otázku: dohoda medzi inštitúciami dvoch alebo viacerých členských štátov EÚ podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia musí byť určitá čo do obsahu, ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a zároveň musí byť zachovaná v akomkoľvek formáte (napr. písomne, na elektronickom nosiči, atď.) a založená do spisu Sociálnej poisťovne. Odpoveď na 2/ otázku: definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy iného členského štátu Európskej únie od určitého dátumu podľa čl. 16 (3) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady

(ES) č. 987/2009, ktorým sa vykonáva nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia alebo vzájomnou dohodou podľa čl. 16 (4) vykonávacieho nariadenia vylučuje právomoc Sociálnej poisťovne ako inštitúcie podľa čl. 1 písm. p/ základného nariadenia na rozhodovanie o uplatniteľnej legislatíve. Z uvedených právnych dôvodov kasačný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom a krajský súd žalobcu zamietol, kasačný súd rozhodnutie krajského súdu zmenil a zrušil rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 2 SSP.

29. Právny názor správneho súdu vyslovený v kasačnou sťažnosťou napadnutom rozsudku, týkajúci sa zisteného stavu veci čo do preukázania, či žalobca reálne činnosť zamestnanca na území Slovenskej republiky vykonával a tiež čo do miesta jeho podnikania, kasačný súd vyhodnotil pre rozhodnutie veci za nadbytočné.

30. O náhrade trov kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP, tak že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov kasačného konania podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 3 písm. a/ SSP v skrátenom rozsahu. Vzhľadom na závery uvedené vyššie najvyšší súd námietky žalobcu uvedené v konaní súdneho prieskumu pred správnym súdom vyhodnotil bez právnej relevancie, ktoré nepodmienili jeho úspešnosť v tomto konaní. Z dôvodov, že v konaní súdneho prieskumu zákonnosti postupu a rozhodnutí správneho orgánu na základe správnej žaloby vo veciach sociálnych, ak žalobca je fyzickou osobou, správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi, kasačný súd zrušil preskúmané rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie, pričom k zrušeniu a vráteniu rozhodnutí žalovanej nedošlo z dôvodov tvrdení žalobcu v žalobe. Súčasne kasačný súd znížil nárok na náhradu trov konania aj z dôvodu, že v danej veci ide o tzv. typizované žaloby. V prejednávanych veciach ide opakované konania (ďalšie napr. 7Sžsk/17/2017), ktoré sú skutkovo veľmi obdobné s totožnou právnou otázkou, týkajúcou sa uplatnenia práv žalobcu v predchádzajúcich správnych konaniach. Tomu zodpovedali aj jednotlivé podania úspešného žalobcu, čo do rozsahu a obsahu. Na druhej strane pri svojom rozhodovaní o náhrade trov konania kasačný súd prihliadol aj na povinnosť právneho zástupcu riadne plniť procesné povinnosti žalobcu, a to najmä dodržiavanie lehôt a pokynov konajúcich súdov. Po zvážení uvedených hľadísk znížil najvyšší súd žalobcom požadovaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 1/5 majúc za to, že priznanie nároku na náhrady trov konania žalobcovi v celom rozsahu, by v danom prípade bolo v rozpore s materiálnou spravodlivosťou.

31. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.